36 de ani
BURSA
ZIARUL OAMENILOR DE AFACERI
presă independentă

Joi, 26 noiembrie 2026, nr. 226 (8221), anul XXXVI
12 pagini

■ PIAȚA MONETARĂ/Dobânda la depozitele overnight a stagnat la 5,76% PAGINA 4
■ Comisia Europeană propune un fond de 50 de miliarde de euro pentru dezvoltarea tehnologiilor cuantice PAGINA 8
■ Dell Technologies - venituri dublate, la un nivel record PAGINA 9
■ Bilanț record: mii de decese asociate caniculei în Anglia, în vara anului 2026 PAGINA 10
■ CulturMedia cere măsuri împotriva hărțuirii și violenței de gen în cultură și presă PAGINA 10
■ Depresia ar putea semnala boala Alzheimer PAGINA 10
■ Companii apropiate de Alice Huang au finanțat infrastructura de inteligență artificială din China PAGINA 12

GRAM AUR = 553,9606 RON | **FRANC ELVEȚIAN = 5,8670 RON** | **EURO = 5,3428 RON** | **DOLAR = 4,8817 RON**

Sub inflația nediferențiată pândesc erorile în afaceri

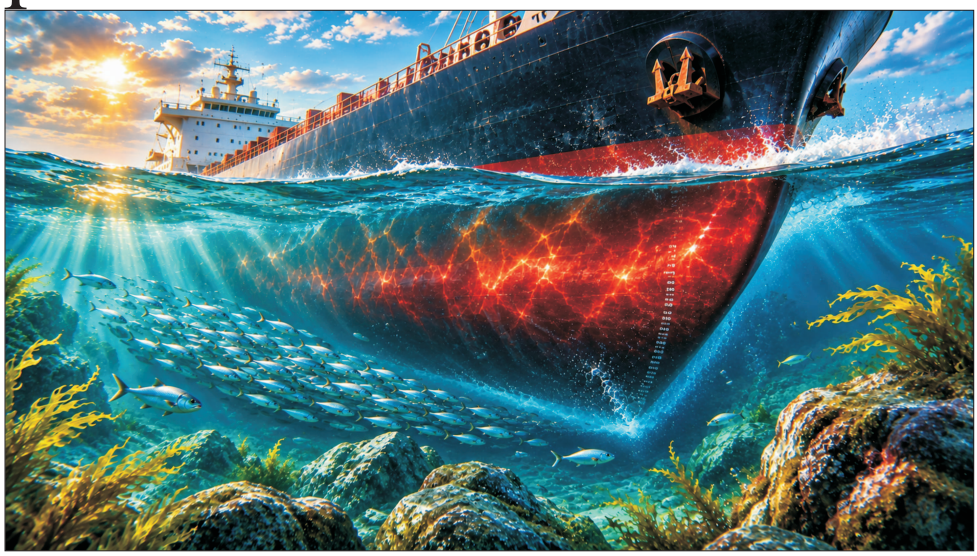

Ilustrație concepută de MAKE

Diferențe aparent mici ale inflației suportate de gospodării pot genera diferențe mari ale resurselor disponibile pentru achiziționarea unor bunuri și servicii. O întreprindere care își fundamentează deciziile comerciale pe inflația națională riscă să ignore asemenea diferențe. Indicii BURSA de inflație pe categorii sociale (IBICS), pe care îi lansăm astăzi, furnizează informații suplimentare pentru evaluarea cererii, a oportunităților de investiții și a riscurilor de creditare. În politica veniturilor, insuficienta diferențiere statistică poate genera inechități sociale.

O întreprindere care își fundamentează deciziile de afaceri pe evoluția inflației naționale utilizează o informație care poate descrie insuficient piața pe care operează.

FLORIAN GOLDSTEIN

În octombrie 2026, inflația anuală suportată de gospodăriile salariaților de la oraș a fost de 6,7%, în timp ce gospodăriile șomerilor au suportat o inflație de 5,4%, potrivit calculelor BURSA.

În august, diferența dintre extremele inflației suportate de cele șapte categorii sociale analizate de BURSA a atins 1,6 puncte procentuale.

Importanța comercială a acestor diferențe depinde de structura bugetelor gospodăriilor.

Amplificarea efectelor inflației asupra prețelor

Să presupunem că o gospodărie dispune de venituri lunare de 5.000 de lei, din care cheltuiește 4.500 de lei pentru satisfacerea necesităților indispensabile.

Gospodăriei îi rămân 500 de lei pentru alte achiziții.

Ce se întâmplă dacă necesitățile indispensabile presupun cheltuieli suplimentare de 80 de lei, în condițiile menținerii veniturilor și a cantităților consumate?

Bugetul lunar al gospodăriei	Înaintea scumpirilor	După scumpiri
Venituri	5.000 lei	5.000 lei
Cheltuieli indispensabile	4.500 lei	4.580 lei
Disponibil pentru alte achiziții	500 lei	420 lei

Sursa: BURSA, exemplu ipotetic

Creșterea cheltuielilor indispensabile cu o sumă echivalentă cu numai 1,6% din veniturile gospodăriei reduce cu 16% resursele disponibile pentru celelalte achiziții.

Efectul asupra acestui segment al bugetului este de zece ori mai mare decât proporția cheltuielii suplimentare în venitul total.

La aceeași scumpire procentuală a bunurilor indispensabile și la venituri neschimbate, cu cât gospodăria alocă o proporție mai mare din venituri acestor bunuri, cu atât reducerea procentuală a resurselor disponibile pentru alte achiziții este mai mare.

Apare, astfel, un mecanism de amplificare bugetară a efectelor inflației.

Pentru un comerciant de mobilă, de aparatură electronică sau pentru un operator turistic, reducerea cu 16% a resurselor disponibile pentru achiziții neesențiale poate avea o importanță mai mare decât rata inflației generale.

Exemplul nu demonstrează că vânzările acestor întreprinderi vor scădea cu 16%. El evidențiază reducerea bugetului din care pot să fie finanțate asemenea cumpărături, în absența recurgerii la economii sau la credite.

Importanța comercială a diferențelor de inflație dintre categoriile sociale nu poate fi apreciată exclusiv după dimensiunea lor procentuală.

Piețele ascunse sub inflația națională

Economia națională cuprinde o multitudine de piețe, ale căror particularități se estompează în reprezentarea statistică de ansamblu.

(continuare în pagina 2)

Lansăm indicii BURSA de inflație pe categorii sociale (IBICS)

● Dintre cele șapte categorii sociale, din iulie 2026, cea mai ridicată inflație o suportă salariații de la oraș

BURSA prezintă aici pentru prima oară indicii de inflație pe categorii sociale (IBICS). Pentru fiecare categorie socială, BURSA calculează media scumpirilor la alimente, energie, transport și celelalte produse și servicii, ponderată cu partea pe care o are fiecare dintre ele în consumul categoriei.

Salariații de la oraș cheltuiesc pe energie electrică 2,8% din consumul lor, o parte mai mică decât oricare altă categorie socială. În iulie 2026, scumpirea anuală a energiei electrice a coborât la 3,4%, pentru că din acea lună prețurile se compară cu prețurile de după încetarea plafonării. Din iunie până în iulie 2026, inflația suportată de salariații de la oraș a scăzut cu 1,8 puncte procentuale, mai puțin decât inflația suportată de oricare altă categorie.

INS calculează o singură inflație pentru toată țara. În opinia noastră, pe lângă inflația pentru toată țara trebuie calculate și inflațiile suportate de fiecare categorie socială și de fiecare macroregiune, pentru că ele diferă între ele.

De exemplu, în august 2026, diferența dintre cea mai ridicată și cea mai scăzută inflație suportată de categoriile sociale a fost de 1,6 puncte procentuale (cea mai mare dintre diferențele lunare din octombrie 2025 până în octombrie 2026).

Guvernul și Parlamentul pot folosi IBICS ca să indexeze pensiile și ajutoarele sociale după inflația suportată de fiecare categorie, iar sindicatele și patronatele, ca să negocieze salariile.

FLORIAN GOLDSTEIN

(continuare în pagina 2)

Dezindustrializarea Europei face imposibilă atingerea țintelor de electrificare

Conferința Națiunilor Unite privind schimbările climatice (COP31) s-a încheiat cu un eșec, în condițiile în care cele aproape 200 de țări participante nu au ajuns la un consens pentru adoptarea unei declarații. Motivul principal al eșecului a fost omiterea deliberată din text a oricărei mențiuni privind tranziția graduală de la combustibilii fosili, un regres semnificativ față de angajamentele stabilite la COP28 în Dubai.

CĂLIN RECHEA

Condusă de Arabia Saudită și susținută de Rusia, Qatar și Iran, alianța statelor petroliere a exercitat practic un drept de veto și a cerut, în schimb, promovarea agresivă a tehnologiilor de captare și stocare a carbonului.

Reprezentanții Rusiei au susținut că reducerea mai rapidă a ofertei de petrol și gaze naturale în raport cu cererea nu va conduce la o reducere a emisiilor, ci la un șoc al prețurilor, la trecerea către combustibili mai dăunători pentru mediu și la creșterea sărăciei energetice, după cum scrie publicația germană Tichys Einblick. Eșecul negocierilor a determinat și blocarea inițiativei Turciei și Australiei, prin care participanții se angajau în mod voluntar să crească rata de electrificare a consumului final de energie la 35% până în 2035.

La nivel european, asociația industriei de electricitate Eurelectric a promovat o țintă de 35% pentru 2030. Comisia Europeană a ajustat acest indicator la 32% în cadrul Planului pentru Energie Accesibilă din februarie 2025, în timp ce o țintă de 46% a fost amânată pentru 2040.

(continuare în pagina 8)

Cheltuielile globale cu AI - 2,7 trilioane dolari în 2026, mai mari cu 50% față de 2025

● Potrivit așteptărilor Gartner, infrastructura pentru AI reprezintă cea mai mare parte a cheltuielilor, respectiv 1,5 trilioane dolari ● A doua cea mai mare categorie este reprezentată de servicii, cu 576 miliarde dolari

Cheltuielile globale pentru inteligența artificială (AI) sunt preconizate să urce cu un procent uimitor, de 50%, între 2025 și 2026.

Pe măsură ce cheltuielile accelerează, câteva categorii cheie vor acapara cea mai mare parte a banilor, potrivit visualcapitalist.com.

Sursa citată, în parteneriat cu Harbor Capital Advisors, prezintă în detaliu cheltuielile proiectate în 2026, pe categorii.

Infrastructura AI atrage 56% din totalul cheltuielilor

Compania americană de consultanță și cercetare Gartner estimează că organizațiile și consumatorii vor cheltui 2,7 trilioane de dolari pe inteligența artificială în 2026.

Infrastructura – care include servere pentru AI, cipuri, echipamente de rețea și servicii de cloud computing – urmează să reprezinte 56% din totalul cheltuielilor alocate inteligenței artificiale, adică 1,484 trilioane de dolari. Cererea pentru infrastructură este ridicată, pe măsură ce companiile se pregătesc pentru nevoile viitoare de calcul necesare inteligenței artificiale. Această cerere a contribuit, de asemenea, la creșteri substanțiale ale valorii de piață a giganților din domeniul AI, precum Microsoft și Broadcom, de la lansarea ChatGPT în noiembrie 2022.

Serviciile bazate pe AI constituie a doua cea mai mare categorie, cu cheltuieli estimate la 576 de miliarde de dolari. **(A.V.)**

(continuare în pagina 12)

